Ière Année, Nº 10. Juin 1903. | Ia Jaro, 10a Numero. Junio 1903. | Ie Jaar, Nr 10. Juni 1903.

GAZETO ESPERANTISTA ELIRANTA ĈIUMONATE EN BELGUJO.

LA BELGA SONORILO

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL. | BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL :	KOSTO DE LA JARA ABONO :	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :
2.50 fr. pour la Belgique ; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	2.50 fr. en Belgujo ; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	2.50 fr. voor België ; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro (*huit pages*) **0.25 fr.**	**Unu numero** (ok paĝoj) **0.25 fr.**	**Het nummer** (*8 bladz.*) **0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 55, rue des Drapiers, Bruxelles.
Cenzuristoj — Censeurs — Keurders : E. et L. BLANJEAN, 14, rue de Wautier, Laeken.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : M. SEYNAEVE, 3, rue de l'Avenir, Courtrai.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

Avizo grava. — La abonantoj rusaj povas sendi la koston de sia abono per papermono (unu rublo). Poŝtmarkoj de ĉiuj lando estos akceptitaj nur po du trionoj (2/3) de la valoro.

La personoj, kiuj sendos al ni almenaŭ sumon da kvin frankoj, estos enskribitaj kiel protektantaj abonantoj kaj ilia nomo estos presita en ia proksima numero.

Nia ĵurnala jaro komenciĝas la 15an de Septembro. Se oni abonas post tiu-ĉi dato, oni ricevas la jam elirintajn numerojn.

Les personnes qui nous enverront au moins la somme de cinq francs seront inscrites comme abonnés protecteurs et leur nom paraîtra dans un prochain numéro.

L'année de notre Journal commence le 15 Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les numéros déjà parus.

De personen die ons ten minste de som van vijf franken toezenden zullen opgeteekend worden als inschrijvers-beschermers en hun naam zal in een aanstaande nummer gedrukt worden.

De jaargang van ons Blad begint met 15n September. Indien men zich na dien datum laat inschrijven, ontvangt men de reeds verschenen nummers.

ENHAVO.

SOMMAIRE.

INHOUD.

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE,
IMPRIMEUR-ÉDITEUR
BRUGES, NOUVELLE PROMENADE, 4.
DRUKKER-UITGEVER
BRUGGE, NIEUWE WANDELING, 4.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES — ESPERANTISCHE BLADEN.

Lingvo Internacia, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*). Mr Paul de Lengyel à Szegzârd, Hongrie.

L'Espérantiste, fr. 5.00 par an comprenant l'inscription comme membre de la S. p. p. E. (*5.00 fr. 's jaars recht gevende tot de inschrijving als lid van de S. p. p. E.*). Mr Edouard Bréon, Secrétaire de la S. p. p. E. 6, rue du Levant, à Vincennes, près Paris.

Societo por Internaciaj Rilatoj (S. I. R.), fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*); avec l'organe de la Société (*met het orgaan der Maatschappij*) « **Lingvo Internacia** » fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Paul Fruictier, 27, boulevard Arago, Paris.

La Lumo, fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*) Mr A. Rembert, 79 rue St-Christophe, Montréal, Canada.

La Rondiranto, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Mr G. P. Oreŝkov, Plovdiv, Bulgarie.

La Holanda Pioniro, fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Dreves Uitterdijk, Hilversum, Holland.

Bohema Esperantisto, fr. 3.50 par an (*3.50 fr. 's jaars*) Mr Ĉejka, Th. Bystrice-Hostyn, Moravie-Autriche.

L'Esperantista, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Mr G. Giovanni, via S. Secondo, 22, Torino, Italie.

La Svisa Espero, fr. 2.50 par an (*2.50 fr. 's jaars*) Mr Th. Renard, 6, rue du Vieux Collège, Genève, Suisse.

Poliglota Klubo en Bruselo.

Hôtel Ravenstein

ESPERANTISTA SEKCIO

Ĉiun lundon, je la oka horo, vespere, kurso de lingvo Esperanto. Tiu kurso estas tute senpaga: vi volu skribi al la prezidanto de la sekcio.

ANTVERPENA

GRUPO ESPERANTISTA.

Ni havas la honoron sciigi al ĉiuj esperantistoj ke senpaga kurso okazas ĉiusabate je la 8 1/2 horo, vespere, en la admirinda festa Salono de

TAVERNE ROYALE

Place Verte, 39, ANTVERPENO.

Federacio de la Belgaj Filatelistoj.

Oni Korespondas Esperante.

Pri sciigoj oni sin turnu al la Esperantista Sekretario, Sro J. Coox, Kontisto, en Duffel (Belglando). Aldonu poŝtmarkon por la respondo.

Adresaro de Komercistoj

akceptantaj uzadon de Esperanto.

eltirita de la gazeto « Lingvo Internacia »

Avizo. Nur la unua enpreso en « Lingvo Internacia » estas senpaga, ĉiu nova enpreso kostas kvindek centimojn, dekdu presoj = kvin frankojn ; — por ĝiaj abonantoj : dekdu presoj du frankojn.

15. **Lyon** (Franclando), 24, rue des Chartreux.
S-rino Obst, — Poŝtmarkoj por kolektistoj.

16. **Keighley** (Skotlando).
Wm. Laycock et Sons, — Tanistoj, ledpretigistoj, rimenegoj kaj ĉiuj ajn ledaĵoj por maŝinoj.

17. **Ferrals-les-Combières** (Aude), Franclando.
J. Crouzat, — Vinberkulturisto, vinnegocisto.

18. **Paris**, 2, rue Sainte-Apolline.
Plan k. K-io, — Fonografoj; ventumiloj; fabriko de nove elpensitaj objektoj.

19. **Thiers** (Puy de Dôme), Franclando, 18, rue des Groslières.
Paul Magny, — Fabriko de tondiloj.

20. **Samoëns** (Hte Savoie), Francl. Le Bérouze.
S-rinoj Balloud, — Familia pensio (loĝejo kaj manĝejo) dum somero. Parolas Esperante.

21. **Prago** (Aŭstr.-Boheml.) VII — 745.
F. Barth, — Konsiloj al komercistoj kontraŭ 25 centim. kaj poŝtmarko por resp.

22. **Vrsce-Kopidlno** (Aŭstr.-Boheml.)
J. F. Khun, — instruisto; tradukas en ĉeĥan lingvon teatraĵojn el Pola, Rusa, Franca, Angla, Germana, Esperanto lingvoj.

23. **Paris**, 32, rue Michel-Ange.
F-inoj *Gouniault de Marchangy*. Edukado en familio por knabinoj kaj fraŭlinoj el bona familio.

(daŭrigota).

Ière Année, N° 10.
Juin 1903.

Ia Jaro, 10a Numero.
Junio 1903.

Ie Jaar, Nr 10.
Juni 1903.

GAZETO ESPERANTISTA ELIRANTA ĈIUMONATE EN BELGUJO.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL.

BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL :	KOSTO DE LA JARA ABONO :	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :
2.50 fr. pour la Belgique ; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	2.50 fr. en Belgujo ; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	2.50 fr. voor België ; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro (*huit pages*) **0.25 fr.**	**Unu numero** (ok paĝoj) **0.25 fr.**	**Het nummer** (*8 bladz.*) **0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 55, rue des Drapiers, Bruxelles.
Cenzuristoj — Censeurs — Keurders : E. et L. BLANJEAN, 14, rue de Wautier, Laeken.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : M. SEYNAEVE, 3, rue de l'Avenir, Courtrai.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

Tra la Mondo Esperantista.

La ĵurnalo « l'Espérantiste » komencis, en sia aprila numero, serion da artikoloj titolataj « Historio de Esperanto » skribitaj de Sro L. de Beaufront, la sindona prezidanto de la S. p. p. E., kiu de multaj jaroj, direktas la Esperantistan movon en Francujo kaj kiu estas unu el tiuj, kiuj konas la multnombrajn barilojn, kiujn Doktoro Zamenhof kaj liaj amikoj devis transiri por alkonduki Esperanton al la vojo de progresado, kiun ĝi trapasas hodiaŭ tiel feliĉe. La unua broŝuro aperis, en Julio de 1887, sub la titolo « Doktoro Esperanto. — Lingvo Internacia. Antaŭparolo kaj plena lernolibro » kun tiu ĉi surskribo : « Por ke lingvo estu universala, ne sufiĉas doni al ĝi tian nomon. »

Nia kunfrato « Lingvo Internacia » alportas ĉiumonate multajn bonajn sciigojn pri nia afero en la diversaj landoj. En sia Maja numero, ĝi publikigis artikolon de Sro profesoro Brouardel, membro de

A travers le monde Espérantiste.

Le journal « l'Espérantiste » a commencé, dans son numéro d'avril, une série d'articles intitulés « Histoire de l'Esperanto » écrits par Mr L. de Beaufront, le dévoué président de la S. P. P. E. qui, depuis plusieurs années, dirige le mouvement espérantiste en France et qui est un de ceux qui connaissent les nombreux obstacles que le Docteur Zamenhof et ses amis ont dû vaincre pour amener l'Esperanto dans la voie du progrès qu'il parcourt aujourd'hui si heureusement. La première brochure apparut en juillet 1887 sous le titre : « Docteur Esperanto — Langue Internationale — Préface et manuel complet » avec cette épigraphe : Pour qu'une langue soit universelle, il ne suffit pas de lui donner ce nom.

Notre confrère « Lingvo Internacia » apporte chaque mois de nombreuses bonnes nouvelles concernant notre cause dans les divers pays. Dans son numéro de mai, il publie un article

Dwars door de Esperantische wereld.

Het blad « l'Espérantiste » heeft in zijn nummer van April eene reeks artikels begonnen, getiteld : « Geschiedenis van het Esperanto, » geschreven door Mr L. de Beaufront, den verkleefden voorzitter van de S. p. p. E. die, sedert verscheidene jaren, de Esperantische beweging in Frankrijk bestuurt en een van dezen is, die de talrijke hinderpalen kennen, welke Doktoor Zamenhof en zijne vrienden hebben moeten overschrijden, om het Esperanto op den weg van vooruitgang te brengen, welken het heden zoo voorspoedig bewandelt. Het eerste boekje verscheen in Juli 1887 onder hoofding : « Doktoro Esperanto — Wederlandsche Taal — Voorwoord en volledig leerboek » met deze zinspreuk : « Opdat eene taal algemeen weze, voldoet het niet haar dezen naam te geven. »

Onze konfrater « Lingvo Internacia » brengt ons iedere maand talrijke goede tijdingen nopens onze zaak in de verschillende landen. In zijn Meinummer, geeft hij een artikel van den Heer

l' Franca Akademiaro kaj honora estro de l' Pariza Fakultato de medicino. La fama profesoro elektis la sekvantan temon : « Resanebleco de Tuberklozo » kaj liaj argumentoj kaj konsiloj interesos multe la gelegantojn. Tiel Esperanto daŭradas ricevi la feliĉan helpon de la veraj scienculoj.

« La Lumo » de Montreal, ĉiam alportas al la propagando sian kuraĝan agon kaj varbas, pli kaj pli, multnombrajn adeptojn en Kanado. Ĝi prezentas al siaj legantoj nomaron de sepdek unu Esperantistaj societoj kiuj ekzistis en la mondo je la 1a de Marto 1903. En Belgujo, ĝi kalkulas nur du grupojn : en Bruselo kaj Antverpeno. Niaj amikoj scias ke, de tiam, la nombro de grupoj pligrandiĝis kaj ke, ĉiumonate, ni devas enskribi novan Belgan grupon.

« Revuo Internacia » kaj ĝia aldono « Germana Esperantisto » ne elirados plu...... Estas bedaŭrinda sciigo. De nun « Bohema Esperantisto » daŭrados sola kaj estos disdonita al la abonantoj de la supre-diritaj ĵurnaloj.

***

Antaŭ jam kelka tempo, mortis Sro Gruey, la simpatia direktoro de la Observatorio de Besançon, kiu publikigis la broŝuron pri la sunhorloĝo en Dijon. Lia memoro postvivos lin, ĉar li estas unu el la unuaj scienculoj, kiuj alportis sian valoron kaj sian helpon al nia kara afero. Hodiaŭ, ni sciiĝas alian morton, tian de Sro E. Lombard, profesoro en liceo Montaigne, en Parizo, direktoro de la revuo « L'Etranger-Concordia » kaj honora membro de la S. p. p. E. Laste, ni parolis ankoraŭ pri la helpo kiun al ni donis la revuo de Sro Lombard kiu, de la jaro 1896a, akceptis Esperanton en egaleco kun la Angla kaj Germana lingvoj. Ni sendas al lia vidvino, la sinceran kondolencon de la Belgaj Esperantistoj ; Sro Lombard estis edziĝinta kun Fino Louise Fraenckel, de Stokolmo, ankaŭ kaj de longe fervora adeptino de Esperanto.

***

Ni ricevis tre bonajn artikolojn pri Esperanto de la ĵurnalo « The Western Daily Mercury of Plymouth » 8an de Majo, kaj de la « Keighley News » 9an de Majo. En tiu ĉi artikolo ni legis ke niaj Anglaj amikoj esprimis la esperon ke festa kunsido internacia fariĝu somere en la insuleto Jersey, sub la prezido de Sro de Beaufront. La insulo Jersey estas elektita, ĉar ĝi estas proksima de Granda Britanujo, Francujo,

---

de Mr le professeur Brouardel, membre de l'Académie française, et le chef honoré de la Faculté de médecine de Paris. Le célèbre professeur a choisi le thème suivant : « Guérison de la tuberculose » et ses arguments et ses conseils sont pleins d'intérêt pour le lecteur. Ainsi l'Esperanto continue à recevoir l'heureux appui des vrais hommes de science.

« La Lumo » de Montréal, apporte toujours à la propagande sa courageuse action et recrute de plus en plus, de nombreux adeptes au Canada. Il présente à ses lecteurs une liste de 71 sociétés Espérantistes qui existent de par le monde à la date du 1r mars 1903. En Belgique elle ne compte que deux groupes : à Bruxelles et à Anvers. Nos amis savent que depuis lors, le nombre de groupes s'est accru et que, chaque mois, nous devons enregistrer un nouveau groupe belge.

« Revuo Internacia » et son supplément « Germana Esperantisto » ne paraîtront plus... C'est une regrettable nouvelle. Dès maintenant « Bohema Esperantisto » continuera seul et sera distribué aux abonnés des journaux susdits.

***

Depuis quelque temps déjà est mort Mr Gruey, le sympathique directeur de l'observatoire de Besançon qui publia la brochure sur le cadran solaire de Dijon. Sa mémoire lui survivra car il est un des premiers savants qui apportèrent leur valeur et leur appui à notre chère cause.

Aujourd'hui, nous apprenons un autre décès, celui de Mr E. Lombard, professeur au lycée Montaigne de Paris, directeur de la revue « L'Etranger — Concordia » et membre d'honneur de la S. P. P. E. Dernièrement, nous parlions encore de l'aide que nous donna la revue de Mr Lombard qui dès l'année 1896, accueillit l'Esperanto sur le même pied que les langues allemande et anglaise. Nous envoyons à sa veuve les sincères condoléances des Espérantistes belges; Mr Lombard avait épousé Melle Louise Fraenckel, de Stockholm, qui est aussi, et depuis longtemps, une adepte fervente de l'Esperanto.

***

Nous avons reçu de très bons articles sur l'Esperanto des journaux « The Western Daily Mercury » de Plymouth, 8 mai, et « Keighley News » du 9 mai. Dans ce dernier article, nous avons lu que nos amis anglais ont exprimé l'espoir qu'une assemblée internationale, sous forme de fête, se fasse en été dans la petite île de Jersey sous la présidence de Mr de Beaufront. L'île de Jersey est choisie, car elle est proche de la Grande Bretagne, de la France, de la Belgique et de la Hol-

leeraar Brouardel, lid der Fransche Academie en geëerd hoofd der faculteit van geneeskunde van Parijs. De beroemde leeraar heeft het volgende onderwerp genomen : « Genezing der tuberculose » en zijne betoogen en raadgevingen zijn vol van belang voor de lezers. Zoo gaat het Esperanto voort, met den gelukkigen steun der echte wetenschapsmannen te ontvangen.

« La Lumo » van Montréal brengt gedurig hare moedige werking tot de verspreiding bij, en werft meer en meer, talrijke aanhangers in Canada aan. Zij biedt haren lezers eene lijst van 71 Esperantische Maatschappijen, die, in date van 1n Maart 1903, door de wereld bestaan. In België telt zij slechts twee vereenigingen : te Brussel en te Antwerpen.

Onze vrienden weten dat sedert dan het getal kringen aangegroeid is, en dat wij, iedere maand, eene nieuwe Belgische vereeniging moeten aanteekenen.

« Revuo Internacia » en haar bijvoegsel « Germana Esperantisto » zullen niet meer verschijnen.... Het is een treurig nieuws. Van nu af zal « Bohema Esperantisto » alleen voortgaan en aan de inschrijvers van bovengemelde bladen uitgedeeld worden.

***

Reeds sedert eenigen tijd is Mr Gruey overleden, de sympathieke bestuurder van het Observatorium van Besançon, die het vlugschrift over de zonneplaat van Dijon uitgaf. Zijne nagedachtenis zal hem overleven, want hij is een der eerste geleerden, die hunne macht en hunnen steun aan onze geliefde zaak brachten.

Heden vernemen wij een ander overlijden, dit van Mr E. Lombard, leeraar aan het Lyceum Montaigne te Parijs, bestuurder van het blad « L'Etranger — Concordia » en eerelid der S. p. p. E.

Laatst spraken wij nog van de hulp, welke het blad van Mr Lombard ons bood, dat van af het jaar 1896, het Esperanto op gelijken voet stelde met de Duitsche en Engelsche talen. Wij sturen aan zijne weduwe de rechtzinnige rouwbetuigingen der Belgische Esperantisten ; Mr Lombard was getrouwd met Mej. Louise Fraenckel, van Stockholm, die ook, en sedert lang, eene vurige aanhangster is van het Esperanto.

***

Wij hebben zeer goede artikelen over het Esperanto ontvangen van de dagbladen : « The Western Daily Mercury » van Plymouth, 8n Mei, en « Keighley News » van 9n Mei. In dit laatste artikel hebben wij gelezen dat onze Engelsche vrienden de hoop uitgedrukt hebben, gedurende den Zomer, onder vorm van feest eene algemeene vergadering te houden, in het kleine eiland Jersey, onder voorzitterschap van Mr de Beaufront. Het eiland Jersey wordt gekozen, daar het dichtbij Groot Brittanje, Frankrijk, België en Holland gelegen is.

Belgujo kaj Holando. Samtempe ni ricevis sciigon de « le Hâvre » pri la proksima alveno de Esperantistaj Kanadanoj. Ni deziras ke tiuj kunvenoj sukcesu ĉar ili certe alportos gravan kaj novan pruvon de la grandaj profitoj, kiujn ni povas kolekti de la kono de Esperanto.

La propagando, en Anglujo, sukcesas rapide kaj la bona kaj praktika sentado de la Angloj sin malkaŝis unufojo plie. Multaj grupoj kaj kursoj estas organizitaj en tiu lando, kaj oni instruadas, de nun, en dekunu urboj : Keighley, London, Studdersfield, Portsmouth, Plymouth, Surbiton, Wandsworth, Edimburgh, Dublin, Manchester kaj Glasgow.

***

Baldaŭ ni alvenos al la periodo de la jaro dum kiu la kursoj estos interrompataj kaj dum kiu la propagando ekdormetos. Tamen la fermo de la kursoj donos okazon al niaj amikoj proklami laŭte la ricevitajn rezultatojn kaj ni esperas ke ili uzos tion por prepari la aŭtunan laboradon. Ni citos, kiel ekzemplo, la feston organizitan de la Esperantista grupo en « Amiens » (Francujo) kiu enhavas ducent tridek membrojn sub la honora prezido de Jules Verne, la romanisto tiel fama, kiun ĉiuj el ni konas. Nia lerta propagandanto, S^ro Th. Cart, alestis al tiu festo, faris vivoplenan paroladon kaj rikoltis multe da sukceso.

Ni ne dubas ke fraktoporta grajno estas semita ; tia ekzemplo estu ĉie imitata kaj la rezultato, la rikolto baldaŭ aperos : pligrandiĝo de la nombro de niaj adeptoj.

Jos. JAMIN.

Kroniko Belga.

Fondo de la Grupoj de Lovano kaj Gento.

Lovano (*Louvain-Loven*). Flanke de la jam tie ekzistanta grupo de Esperantistaj studentoj, novan Esperantistan grupon ĵus fondis la Esperantistoj, loĝantoj de Lovano. La organizado de tiu nova societo fariĝis kun rimarkinda lerteco kaj la rapida maniero, en kiu ĝi post kelkaj tagoj vastiĝis, kune kun la agemeco kaj sindonemeco de ĝiaj ĉefaj membroj, pravigas gravan esperon por la estonteco. La 22^an de Aprilo, S^ro P. Blaise aranĝis unuan kunvenon kaj faris paroladon kiu tre bone sukcesis; la 7^an de Majo,

---

lande. En même temps nous recevions un avis du Hâvre au sujet de la prochaine arrivée d'Espérantistes canadiens. Nous souhaitons que ces réunions réussissent car elles apporteront certainement une importante et nouvelle preuve des grands profits que nous pouvons recueillir de la connaissance de l'Esperanto.

La propagande, en Angleterre, réussit rapidement et le bon sens pratique des Anglais s'est révélé une fois de plus. De nombreux groupes et des cours sont organisés dans ce pays et l'on enseigne dès maintenant dans onze villes dont on trouvera la nomenclature ci-dessus.

***

Bientôt nous arriverons à la période de l'année pendant laquelle les cours sont interrompus et pendant laquelle la propagande sommeillera. Cependant la fermeture des cours donnera l'occasion, à nos amis, de proclamer hautement les résultats acquis et nous espérons qu'ils en profiteront pour préparer le travail d'automne. Nous citerons, comme exemple, la fête organisée par le groupe Espérantiste d'Amiens (France) qui compte 230 membres sous la présidence d'honneur de Jules Verne, le romancier si célèbre que tous nous connaissons. Notre habile propagateur, M^r Th. Cart, assistait à cette fête; il fit une conférence pleine de vie et récolta beaucoup de succès. Nous ne doutons pas qu'une graine féconde ne soit semée; que cet exemple soit imité et le résultat, la récolte apparaîtra bientôt; recrudescence du nombre de nos adeptes.

Jos. JAMIN.

Chronique Belge.

Fondation des Groupes de Louvain et de Gand.

Louvain. A côté du groupe d'étudiants Espérantistes existant déjà en cette ville, un nouveau groupe vient d'être créé par les Espérantistes, habitants de Louvain. L'organisation de cette nouvelle société s'est faite avec un entrain remarquable et le développement qu'elle a pris en quelques jours, joint à l'activité et au dévouement de ses dirigeants, justifie, pour l'avenir, de sérieux espoirs.

Le 22 avril, Mr P. Blaise organisa une première réunion et y donna une conférence qui obtint un vif succès; dans une seconde réunion, tenue le 7 mai, et où conférencièrent MM. l'avocat Vandieren et P. Blaise, le groupe fut constitué sous le nom de : « Esperantista Lovana Grupo. » Depuis ce jour, les membres du nouveau groupe se dépensèrent à l'envi en efforts de pro-

Terzelfdertijd ontvingen wij een bericht uit « Le Hâvre » nopens de aanstaande aankomst van Kanadeesche Esperantisten. Wij wenschen dat deze vergaderingen gelukken, want zij zullen zekerlijk een belangrijk en nieuw bewijs aanbrengen, van de groote voordeelen, welke wij door de kennis van het Esperanto kunnen opdoen.

In Engeland gelukt de verspreiding spoedig, de werkdadige goede zin der Engelschen is eens te meer gebleken. Talrijke groepen en leergangen zijn in dit land ingericht, en van nu reeds onderwijst men in elf steden, waarvan men de namen hierboven zal vinden.

***

Welhaast komen wij aan het tijdstip van het jaar, binst hetwelk de leergangen onderbroken zijn, en de propaganda zal sluimeren. Nochtans zal de sluiting der leergangen aan onze vrienden de gelegenheid geven, om luidop de bekomene uitslagen te verkondigen, en wij verhopen dat zij er zullen gebruik van maken om het werk van den Herfst voor te bereiden. Wij zullen tot voorbeeld opgeven, het feest, ingericht door de Esperantische groep van Amiens (Frankrijk) die 230 leden telt, onder het eerevoorzitterschap van Jules Verne, den zoo beroemden romanschrijver, welken wij allen kennen. Onze behendige verspreider, M. Th. Cart, nam deel aan dit feest; hij deed eene levendige voordracht en oogstte veel bijval. Wij twijfelen niet, of een goed zaad is daar gezaaid; dat dit voorbeeld gevolgd worde, en het gevolg, de oogst, zal welhaast verschijnen : vermeerdering van het getal onzer aanhangers.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Belgische Kroniek.

Stichting der Vereenigingen van Leuven en van Gent.

Leuven. *Benevens de vereeniging der Esperantische studenten, reeds in deze stad bestaande, komt eene nieuwe groep gesticht te worden, door de Esperantisten, inwoners van Leuven. De inrichting, dezer nieuwe maatschappij is met eene merkweerdige levendigheid gedaan geweest, en de uitbreiding, welke zij in eenige dagen genomen heeft, gevoegd bij de werkzaamheid en de verkleefdheid harer bestuurders, wettigen ernstige hoop voor de toekomst.*

Op 22^en April richtte M. P. Blaise eene eerste vergadering in en gaf er eene voordracht die een grooten bijval bekwam; in eene tweede vergadering, gehouden op 7^en Mei, en waar MM. de advokaat Vandieren en P. Blaise het woord voerden, wierd de vereeniging ingesteld onder den naam van « Esperantista Lovana Grupo ». Sedert dien dag deden de leden van den nieuwen kring

en dua kunveno, post paroladoj de S[oj] advokato Vandieren kaj P. Blaise, la grupo estis fondata kaj titolata: « *Esperantista Lovana Grupo* ». De tiu tago, la anoj de la nova grupo kiel eble plej multe penadis por la propagando: S[ro] Adv. Vandieren senripoze faris paroladojn, nome ĉe la societoj « Kershouwken », « Burgerskring », ĉe « Collège des Joséphites », « Collège St Pierre », k. c.; ankaŭ faris paroladojn S[oj] Dekeyser, Nackaerts, Matthys, k. c.; alvoko al la Lovananoj (propaganda folio) estis dissendata en la urbo; kursoj de Esperanto estas organizotaj; fine, la tuta ĵurnalaro Lovana, kaj eĉ kelkaj gazetoj el Bruselo, interesiĝis je la klopodoj de tiuj kuraĝaj Esperantistoj kaj regule pri ili sciigas siajn legantojn: ni citu precipe: « De Gazet van Leuven », kaj ankaŭ: » Gazette de Louvain », « Louvain-Journal », « De Demokraat », « Le Moniteur des Notaires », « Journal des petites affiches », k. c. Tiu agado necese alvenigas la sukceson kaj la nova grupo ludos certe gravan rolon en la disvastigo de Esperanto en Belgujo. La 2[an] de Majo, la grupo enhavis 80 membrojn; la konsisto de l' komitato konigos la nomojn de l' plej fervoraj propagandantoj de la « Esperantista Lovana Grupo »:

Prezidanto: S[ro] Edm. Vandieren, Advokato.
Vic-prezidanto: S[ro] J. Deby, Dentisto.
Sekretario: S[ro] R. Dekeyser, Oficisto (Rue de Namur, 89).
Subsekretario-Bibliotekisto: S[ro] P. Blaise, Oficisto.
Kasisto: S[ro] Osselaer, Stenografiisto.
Komisaroj: S[oj] Matthys, Nackaerts, inspektoro-asekuristo; Perdieus, oficisto; Vigneron, suboficiro.
Sidejo de l' grupo: Café du Cercle, Place de l'Université.

Aliflanke, la Esperantista katolik-universitata grupo de l'Universitato de Lovano ne ĉesas laboradi. La 12[an] de Majo, ĝi organizis propagandan kunvenon dum kiu paroladis du Antverpenaj Esperantistoj: S[oj] Fél. de Roy, Redaktoro de « La Métropole » kaj D[ro] R. van Melckebeke. S[ro] de Roy faris paroladon tre pruvoriĉan pri Esperanto kaj starigis ke tiu sistemo estas la plej praktika solvo de l' demando pri la lingvo internacia. Tre bone sukcesis la kunveno en kiu ĉeestis kelkaj profesoroj de la Universitato.

Gento (*Gand, Gent*). Ĉirkaŭe je l' mezo de Majo, la « Universitata kroniko » de la ĵurnalaro konigis la jenan novaĵon: « Dank' al la iniciato de S[ro] M. Seynaeve, nia Universitato nun posedas Esperantistan societon. Tiu-ĉi iniciato la plej grandan sukceson ricevis ĉar, de kelke da tempo, tre grandnombre alvenas la aliĝoj ». Efektive, grupo de Esperantistaj studentoj ĵus estis fondata ĉe la Genta Universitato; ĝi estis kreata la 11[an] de Majo kaj estis titolata: « *Esperantista Studenta Grupo* ». Malgraŭ la alproksimiĝo de la universitataj ekzamenoj, kiu neebligas forte propagandi, multaj studentoj tamen volis sin enskribigi inter la membroj de nia grupo: tiu bona akcepto kiun, en la nuna malfacila horo, apud multaj studentoj ricevis

pagande: M[r] l'avocat Vandieren multiplia ses conférences, notamment dans les sociétés: « Kershouwken, » « Burgerskring, » aux « Collège des Joséphites, » « Collège St Pierre, » etc.: d'autres conférences furent données par MM. Dekeyser, Nackaerts, Matthys, etc.; un appel aux habitants de Louvain, sous forme de feuille de propagande, fut distribué en ville; plusieurs cours d'Esperanto sont en voie d'organisation; enfin, toute la presse de Louvain et même plusieurs journaux de Bruxelles, se sont intéressés aux efforts de ces courageux Espérantistes et en entretiennent régulièrement leurs lecteurs. Un tel mouvement appelle nécessairement le succès et le nouveau groupe jouera certainement un rôle important dans la diffusion de l'Esperanto en Belgique. A la date du 24 mai, le groupe comprenait 80 membres; la composition du comité fera connaître les noms des plus ardents propagateurs de l'Esperantista Lovana Grupo (Voir dans le texte Esperanto la liste des journaux et les noms des membres du comité).

D'autre part, le groupe des étudiants Espérantistes de l'Université de Louvain ne reste pas inactif. Le mardi 12 mai, il avait organisé une réunion de propagande où se sont fait entendre deux Espérantistes d'Anvers: MM. Fél. de Roy, rédacteur à « La Métropole » et le Dr R. Van Melckebeke. Mr de Roy a fait une causerie très documentée sur l'Esperanto et a prouvé que ce système réalise la solution la plus pratique du problème de la langue internationale. La réunion a très bien réussi et a été honorée de la présence de plusieurs professeurs de l'Université.

Gand. Vers la mi-mai, la « Chronique Universitaire » de la presse enregistrait la nouvelle suivante: « Grâce à l'initiative de Mr M. Seynaeve, notre Université vient d'être dotée d'un groupe d'Espérantistes. Cette initiative a obtenu le plus grand succès car, depuis quelque temps, les adhésions arrivent très nombreuses ». En effet, un groupe d'étudiants Espérantistes vient encore de se fonder à l'Université de Gand; constitué le 11 mai dernier, il a pris comme titre: « Esperantista Studenta Grupo. » Malgré l'approche des examens universitaires, empêchant toute propagande sérieuse, de nombreux étudiants ont tenu à s'inscrire parmi les membres de notre groupe; l'excellent accueil, qu'en ces moments difficiles, a reçu chez beaucoup l'idée Espérantiste, nous donne l'espoir qu'à la rentrée d'octo-

om ter meest pogingen tot verspreiding: M. de advokaat Vandieren vermenigvuldigde zijne voordrachten, namelijk in de maatschappijen: « Kershouwken », « Burgerskring » in het « Collegie der Josephieten », « St Pieters Collegie », enz. Andere voordrachten werden gegeven door MM. Dekeyser, Nackaerts, Matthys, enz.; een oproep tot de inwoners van Leuven, onder vorm van propagandablad, werd in de stad uitgedeeld; verscheidene leergangen van Esperanto zijn te wege ingericht; eindelijk, geheel de Leuvensche drukpers en zelfs verscheidene bladen van Brussel zijn ingenomen met de pogingen dezer moedige Esperantisten en houden regelmatig hunne lezers op de hoogte. Zulk eene beweging gaat noodzakelijk naar voorspoed en de nieuwe vereeniging zal zekerlijk eene voorname rol spelen in de verspreiding van het Esperanto in België. Op date van 24[en] Mei telde de vereeniging 80 leden; de samenstelling van het komiteit zal de namen doen kennen der vurigste voorstaanders van de Esperantista Lovana Grupo. (Zie in den Esperantischen tekst de lijst der dagbladen en de namen der leden van het komiteit.)

Van een anderen kant, blijft de vereeniging der Esperantische studenten der hoogeschool van Leuven niet onwerkzaam. Zij heeft op Dinsdag 12[en] Mei eene propagandavergadering gehouden, waarop zich twee Esperantisten van Antwerpen hebben laten hooren: MM. Felix de Roy, opsteller van « La Métropole » en de Dr R. Van Melckebeke. M. de Roy heeft met bewijsstukken over het Esperanto gesproken en bewees dat dit stelsel de werkdadigste oplossing is van het vraagstuk der wederlandsche taal.

De vergadering is zeer wel gelukt en was vereerd met de tegenwoordigheid van verscheidene leeraars der Hoogeschool.

Gent. *Omstreeks half Mei laschte de « Hoogeschoolkroniek » der drukpers, het volgende nieuws in: « Dank aan het gedacht van M. M. Seynaeve, komt onze hoogeschool met eene groep Esperantisten begiftigd te worden. Dit gedacht heeft den grootsten bijval behaald, want, sedert eenigen tijd komen de aanklevingen zeer talrijk toe... » Inderdaad, eene vereeniging van Esperantische studenten komt nog in de Hoogeschool van Gent gesticht te worden; den 11[en] Mei laatst ingericht, heeft zij als hoofding genomen: « Esperantista studento Grupo ». Niettegenstaande het naderen der hoogeschoolexamens, die alle ernstige propaganda beletten, hebben talrijke studenten eraan gehouden zich onder de leden van onze groep te doen inschrijven. Het uitmuntend onthaal dat, in deze*

nia Esperanta ideo, esperigas al ni ke, je l'Oktobra rekomenco de l' kursoj, rapida sukceso sekvos la energian propagandon tiam farotan. Pro peto de kelkaj membroj, mallonga kurso (3 lecionoj) estis farata de nia amiko L. Cogen. Ankaŭ en la kunveno de la 11ª de Majo, provizora komitato estis elektata; ĝi konsistas el

S^oj Emile Cauterman, Studento-inĝeniero.
Léon Cogen, Studento de leĝoscienco.
Maurice Seynaeve, Studento de medicino.

La grupo tre dankeme ricevos, por sia propagando, la komunikaĵojn kaj sendaĵojn de l' fremdaj partianoj kaj grupoj. Ĉion oni volu adresi al S^ro Em. Cauterman, Studento, St Gilles-Waes, Belgujo.

Antverpeno. La « Antverpena Grupo Esperantista » sukcese daŭrigas sian Esperantan agadon. Jen amaso da novaĵoj bonegaj kiuj montros la laboradon de kelkaj membroj de tiu grupo. Je l'unuaj tagoj de Majo, S^ro Van Schoor faris, kun granda sukceso, du Flandrajn paroladojn ĉe la societo : « Eigen Taal » kaj ĉe la « Antverpena komitato por la Flandraj kongresoj de l' sciencoj ». S^ro Coox, antaŭ kelke da tempo, komencis kurson de Esperanto en Duffel; plie, dum la monato Junia, li prezentos Esperanton ĉe la ĝenerala kunsido de la Federacio de l' Belgaj filatelistoj kaj proponos al tiu federacio ke ĝi oficiale akceptu Esperanton por siaj internaciaj interrilatoj. S^ro Ern. Van den Kerckhove faris, la 24^an de Majo, paroladon ĉe la « Algemeen Pœdologisch gezelschap » : sekve de tio, tiu societo aliĝis al la Delegacio por elekto de L. I. kaj elektis, kiel delegiton, S^on Finet, ĉefinstruiston.

St. Gilles-Bruselo. Nia amiko, S^ro L. Christiaens, sendas al ni bonegajn novaĵojn pri la Esperantista sekcio kiu estis ĵus organizata ĉe la Universitato Popola de St Gilles. Tie kurso de Esperanto estas farata de li kaj al ĝi regule alestas multe da personoj.

Ankoraŭ ni legis mallongan artikolon, iom skeptikan, en « L'Echo d'Ixelles » kaj bonajn artikoletojn en « La Métropole » (Antverpeno), kies unu estas represita en « l'Echo de Courtrai ».

Maurice SEYNAEVE.

Avizoj diversaj.

Seninterrompe alvenas novaĵoj de S^ro Komandanto Lemaire; lia ekspedicio plej feliĉe daŭradas kaj la bonega farto, kiun li senĉese ĝuadas, ebligas al li tre rapide kaj tre multe laboradi. En sia lasta letero,

bre des succès rapides suivront la propagande vigoureuse que nous entreprendrons alors. Sur la demande de quelques membres, un cours très sommaire en trois leçons, a été donné par notre ami L. Cogen. Dans la séance du 11 mai, un comité provisoire a été élu; il est composé de MM. E. Cauterman, L. Cogen et M. Seynaeve.

Le groupe recevra avec reconnaissance, pour l'aider dans sa propagande, les communications et envois des partisans et groupes étrangers. On est prié de tout adresser à Mr E. Cauterman, étudiant, St-Gilles-Waes, Belgique.

Anvers. L'Antverpena Grupo Esperantista continue brillamment sa campagne Espérantiste. Voici une série d'excellentes nouvelles qui nous montrent à l'œuvre plusieurs membres de ce groupe. Dans les premiers jours de mai, Mr Van Schoor a donné avec grand succès deux conférences flamandes à la société « Eigen Taal » et au « Comité Anversois des congrès flamands des sciences » Mr Coox a ouvert récemment un cours d'Esperanto à Duffel; de plus, dans le courant de juin, il présentera l'Esperanto à l'assemblée générale de la Fédération des philatélistes belges, et lui proposera d'adopter officiellement l'Esperanto dans ses rapports avec les pays étrangers. Mr Ern. Van den Kerckhove a donné le 24 mai une conférence à la « Société Générale de Pédologie ». A la suite de cette conférence, cette société a adhéré à la Délégation pour l'adoption d'une L. I. et a choisi comme délégué M. Finet, instituteur en chef.

St Gilles-Bruxelles. Notre ami, M. L. Christiaens, nous envoie d'excellentes nouvelles de la Section d'Esperanto qui vient d'être organisée à l'Université Populaire de St Gilles. Un cours y est donné par lui et est suivi assidûment par un grand nombre de personnes.

Nous avons lu encore un court article, quelque peu sceptique, dans « L'Echo d'Ixelles » et quelques bons articulets dans « La Métropole », dont un reproduit par « L'Echo de Courtrai. »

Maurice SEYNAEVE.

Avis divers.

Régulièrement arrivent des nouvelles de M^r le commandant Lemaire : son expédition se poursuit dans les meilleures conditions et la santé excellente dont il ne cesse de jouir, lui

moeilijke oogenblikken, het Esperantisch gedacht bij velen verworven heeft, laat ons hopen dat, na de heropening van Oktober, de krachtige propaganda, welke wij alsdan zullen ondernemen, met goeden bijval zal beloond worden. Op aanvraag van eenige leden, is een zeer korte leergang in drie lessen gegeven geweest door onze vriend L. Cogen. In de zitting van 11^en Mei, is een voorloopig komiteit gekozen geweest; het is samengesteld uit MM. E. Cauterman, L. Cogen en M. Seynaeve.

De vereeniging zal, tot hulp harer propaganda, met dankbaarheid de mededeelingen en bijdragen aanveerden van aanhangers en vreemde groepen. Men wordt verzocht alles te zenden naar M. E. Cauterman, student, St Gilles-Waes, België.

Antwerpen. *De Antverpena Grupo Esperantista vervolgt op schitterende wijze haren Esperantischen veldtocht. Ziehier eene reeks uitmuntende berichten die ons verscheidene leden dezer vereeniging aan het werk toonen : In de eerste dagen van Mei heeft M. Van Schoor met grooten bijval twee groote voordrachten gegeven aan de maatschappij « Eigen Taal » en aan het « Comité Anversois des congrès Flamands des sciences. » M. Coox heeft onlangs eenen leergang van Esperanto geopend te Duffel; daarenboven zal hij in den loop van Juni het Esperanto doen kennen aan de algemeene vergadering van den bond der Belgische (postzegelverzamelaars) en haar voorstellen het Esperanto officieel aan te nemen voor de betrekkingen met de vreemde landen. Mr Ern. Van den Kerkhove heeft op 24^en Mei eene voordracht gegeven aan de « Société générale de Pédologie. » Ten gevolge dezer voordracht heeft deze maatschappij toegestemd in de aanname eener W. T. en heeft als afgeveerdigde gekozen : M. Finet, hoofdonderwijzer.*

St Gilles-Brussel. *Onze vriend, M. L. Christiaens, zendt ons uitmuntende tijdingen over de Esperantische afdeeling, die komt gesticht te worden in de volkshoogeschool van St Gilles.*

Een leergang wordt door hem gegeven en is vlijtig gevolgd door een groot getal lieden.

Wij hebben nog een kort, wat twijfelzuchtig artikel gelezen in « L'Echo d'Ixelles » en eenige goede artikeltjes in « La Métropole, » waarvan één overgenomen werd door « L'Echo de Courtrai. »

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Verscheidene Berichten.

Regelmatig komen ons berichten toe over M. den bevelhebber Lemaire : zijn tocht gaat in de beste voorwaarden vooruit, en de uitmuntende gezondheid, welke hij gestadig geniet, laat hem toe

sendita de Doungou (kunfluejo de la riveroj Kibali kaj Doungou, — 26an de Februaro 1903), la Komandanto skribis inter aliaj : « De nia alveno en Alta-Kongolando, mi astronomie difinis 51 lokojn kaj sur grandskala landkarto starigis 1050 kilometrojn da vojirado » Tiuj bonegaj novaĵoj esperigas pri rapida kaj glora finiĝo de la ekspedicio de nia fervora propagandanto.

***

Nia sampatrujano, Sro Adrien de Gerlache, kiu, antaŭ kelkaj jaroj, faris faman vojaĝon al la Suda Poluso, ree tien ekiros, post kelkaj semajnoj, kun Dro Jean Charcot, el Parizo. Al la modesta kaj tiel kuraĝa scienculo, kiu ĉiam favoris Esperanton kaj pli ol unufoje kuraĝigis nian laboradon, ni prezentas nian plej sinceran bondeziron por sukcesa ekspedicio kaj feliĉa reveno.

***

Por la studentoj. L'Universitato de Diĵono, kun la helpo de loka Komitato protekta por fremdaj studentoj, ĵus organizas por la venonta somero libertempajn kursojn kies detala programo estos sendata al ĉiuj petontoj.

Tiuj kursoj fariĝos de l'unua de Julio ĝis l'unua de Novembro, kaj estos tamen aranĝitaj tiamaniere ke oni povos ilin sekvi nur dum unu monato aŭ eĉ dum 2, 3 semajnoj, komencante de kia ajn momento Ili enhavos paroladojn pri plej diversaj temoj de Francaj lingvo, literaturo, historio, moroj, k. t. p., kune kun praktikaj ekzercoj pri legado, interparolado, k. t. p. en la lingvo Franca.

Ekskursoj estos ankaŭ organizataj ĉiusemajne en la ĉirkaŭaĵojn de Diĵono kaj en la pentrindajn najbarajn landojn : Ĵura, Morvan, k. t. p.

La Esperantistaj studentoj sciiĝos plezure ke la nuna movado por Esperanto tra la tutmonda sciencularo komencis kaj devenis de Diĵono, kies universitato aliĝis al la Lingvo Internacia unua el ĉiuj universitatoj. Ili do povas esti certaj ke ili trovos en Diĵono la plej koran akcepton.

Por ĉiuj informoj pri la programoj, kosto de la vivo, k. t. p., oni sin turnu al *Sro Boirac*, Rektoro de l'universitato de Diĵono, aŭ al Sro *Profesoro Cestre*, Ĝenerala Sekretario de l'protekta Komitato por fremdaj studentoj, 7, rue Lenôtre, Dijon, France.

***

Por la propagando. Por faciligi nian propagandon en Germanlando, ni ĝentile petas la samideanojn de kiel eble plej multaj landoj ke ili volu sendi, per poŝtkarto **ne** ilustrita, ateston pri la facileco kun kiu ili ellernis Esperanton ; se eble, ke ili aldonu personan opinion koncerne la lingvon.

Oni adresu la respondojn al Sro J. Borel, Prinzenstr. 95, Berlin.

Por tiu efektiva helpo, kiun ili alportos al nia afero, ni tutkore dankas ilin.

Berlinaj Esperantistoj.

La ploranta Ŝtonmurego.

Antaŭ ĉirkaŭ kvar cent jaroj, sur la supraloko de ia monto Ardena, neatakebla fortikaĵo fiere staris.

Nenia videbla vojo kondukis al tiu ĉi kastelo, alirebla per subteravojo, konata nur de ĝia propraĵestro.

Ian tagon, ĉe l'kastelmastro gastis unu el liaj parencoj, kies la fortika loĝejo estis detruita de anaro soldata el Germanujo.

---

permet de pousser très activement ses travaux. Aux dernières nouvelles, datées du 26 février 1903 et envoyées de Doungou (confluent Kibali-Doungou), le commandant écrivait notamment: « Depuis notre arrivée dans le Haut-Congo, j'ai fixé 51 stations astronomiques et mis 1050 kilomètres d'itinéraire en carte à grande échelle ». Ces excellentes nouvelles permettent d'espérer une prompte et glorieuse issue de l'expédition de notre ardent propagateur.

***

Notre compatriote, Mr Adrien de Gerlache, qui entreprit il y a quelques années un glorieux voyage au Pôle Sud, se dirigera à nouveau, dans quelques semaines, vers ces parages, en compagnie du Dr Jean Charcot de Paris. Au modeste et si courageux savant, qui toujours protégea l'Esperanto et plus d'une fois encouragea notre entreprise, nous présentons nos souhaits les plus sincères pour le succès de son exploration et son heureux retour.

La muraille qui pleure.

Il y a quatre cents ans environ, une forteresse imprenable s'élevait fièrement au sommet d'une montagne de l'Ardenne.

Aucun chemin visible ne conduisait à ce manoir auquel un souterrain, connu seulement du propriétaire, donnait accès.

Un jour, le châtelain accorda l'hospitalité à un de ses parents dont le château avait été détruit par une bande de

zijne werken zeer te bespoedigen. In de laatste tijdingen, gedagteekend van 26 Februari 1903 en gezonden uit Doungou (samenloop Kibali-Doungou), schreef namelijk de bevelhebber : « Sedert onze aankomst in Hoog-Congo, heb ik 51 sterrekundige standplaatsen gesticht, en 1050 kilometers reisweg op groote schaal geteekend. »

Deze uitmuntende tijdingen laten ons hopen op eene spoedige en roemrijke uitkomst van den ontdekkingstocht van onzen vurigen verspreider.

***

Onze landgenoot, M. Adrien de Gerlache, die over eenige jaren eene roemvolle reis naar den Zuidpool ondernam, zal zich, binnen eenige weken, opnieuw naar die streken begeven, in gezelschap van Dr Jean Charcot, van Parijs. Aan den nederigen en zoo moedigen geleerde, die altijd het Esperanto beschermde en meer dan eens onze onderneming aanspoorde, bieden wij onze rechtzinnigste wenschen voor het welslagen zijner reis en zijnen gelukkigen terugkeer. Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

De weenende Muur.

Ongeveer vier honderd jaren geleden, verhief zich trotsch op den top van eenen berg der Ardennen, eene oninneemlijke burcht.

Geen zichtbare weg leidde naar dit kasteel, dat slechts genaakbaar was door een onderaardschen gang, alleenlijk door den burchtvoogd gekend.

Zekeren dag herbergde de kastelein eenen zijner bloedverwanten,

— Ne estas mia kastelo, kiu sin lasus venki! diris la Sinjoro, frapante kun memfido la densajn muregojn ŝtonajn.

— Ke Dio aŭskultu vin! kuzo mia; sed mi pensas ke viaj remparoj, ne pli multe ol la miaj, kontraŭstarus al tio, kion mi vidis kaj aŭdis.

— Ha, kion vi vidis kaj aŭdis, mi petas?

— Tutan inferon elĉeniĝintan kontraŭ mia loĝejo. Volu figuri al vi, kuzo mia, ke mi malproksime vidis lumeton similan al tiu de la fulmo; poste aŭdis mi bruon timigantan, kaj fine, mi vidis miajn turojn fali, la aliajn post la unuaj, kaj estis al mi neniel eble distingi per kio fariĝis tiu ĉi detruiganta ago. La malamikoj estis sur la ĉirkaŭaj montetoj; nenian sagon ni povis ĵeti, dum ili mortigis aŭ kripligis nin de malproksimeco nekredebla.

— Vi revas, kuzo, diris nur la malkredema kastelmastro, mokade.

— Bedaŭrinde, mi ne tute revas, kaj mi diris ke la fortikaj kasteloj ja finis sian regon. Antaŭe, oni bataladis korpo kontraŭ korpo, oni estis brava, oni vidis sian malamikon kaj milito havis grandaniman ion; sed nun, pensu do ke oni atingas homon, kvankam li ne povas nur vidi vin....

Ĵus eu la blua ĉielo, ili audis ion similantan la ekbaton de tondro, kiu resaltis bruege per la eĥoj de l' monto.

— Tien ĉi, ili venas! diris paliĝante la kuzo.

— Estas tondra ekbato, respondis trankvile la kastelmastro. — Kiel estas tio ebla? La ĉielo estas sen nebuloj kaj tiel pura kiel lago.

— Jam tion mi vidis, kontraŭdiris la kastelmastro, ne estante ekscitata.

Post kelkaj horoj, la Sinjoroj ambaŭ vidis sur la proksimaj montoj multon da soldatoj, kiuj malantaŭen longajn ferajn tubojn altiris. La kastelmastro ekridis, vidante tiajn ekpreparaĵojn kiuj de tie al li ridindaj ŝajnis. — Estas vane ke ili reŝaubros la ŝraŭbojn de siaj ŝtonĵetiloj; neniam ĝis tie ĉi atingos liaj ŝtonoj, diris li, ŝercante kun siaj pafarkistoj.

Li apenaŭ estis elparolinta tiujn vortojn ke samtempe bato resonanta rebatis la aeron kaj du el liaj homoj falis kun frakasataj kapoj ĉe liaj piedoj.

— Mi eraris! diris la kastelmastro, liaj ŝtonĵetiloj estas potencaj. La bruo, kiun ili faras, estas sendube por terurigi nin.

soldats venus de l'Allemagne. — Ce n'est pas mon château qui se laisserait prendre! fit le seigneur en frappant avec complaisance les murs de ses remparts. — Dieu vous entende, mon cousin; mais je suis d'avis que vos remparts, pas plus que les miens, ne résisteraient à ce que j'ai vu et entendu.

— Et qu'avez vous vu et entendu, s'il vous plaît?

— L'enfer se déchaînant tout entier contre ma demeure. Figurez-vous, cousin, que je voyais au loin une lueur semblable à celle de la foudre, puis j'entendais un bruit horrible, enfin, je voyais tomber mes tours les unes après les autres, sans qu'il me fût possible de distinguer par quel moyen se faisait ce travail de destruction. Les ennemis se tenaient sur les collines environnantes, pas une flèche n'a pu leur être lancée, tandis qu'eux nous faisaient tomber morts ou horriblement mutilés, d'une distance incroyable.

— Vous rêvez, cousin, se bornait à répondre, en ricanant le châtelain incrédule.

— Je ne rêve malheureusement pas et je dis que les châteaux-forts ont fini leur règne. Autrefois, on se battait corps à corps, on était brave, on voyait son ennemi et la guerre avait quelque chose de grandiose, mais maintenant, songez donc qu'on atteint un homme, sans qu'il puisse seulement vous voir...

Au même instant, au milieu de l'azur du ciel, une espèce de coup de tonnerre se fit entendre et rebondit avec fracas dans les échos de la montagne.

— Tenez, les voici! dit le cousin en pâlissant.

— C'est un coup de tonnerre, dit le châtelain d'un air calme.

— Comment est-ce possible? Le ciel est sans nuage et limpide comme un lac.

— Cela s'est vu, répondit le châtelain sans sourciller. Quelques heures après, nos deux seigneurs virent les montagnes voisines se couvrir de soldats traînant après eux de longs tuyaux de fer.

Le châtelain se prit à rire à la vue de ces apprêts, qui lui paraissaient ridicules à une pareille distance.

— Ils auront beau serrer les vis de leurs catapultes, leurs pierres ne parviendront jamais jusqu'ici, dit-il en plaisantant avec ses archers.

Il avait à peine achevé ces mots, qu'un coup retentissant frappa de nouveau les airs, et qu'en même temps deux de ses hommes tombèrent, à ses pieds, la tête fracassée.

— Je me suis trompé, dit le châtelain, leurs catapultes sont puissantes. Quand au bruit qu'ils font, c'est sans doute dans l'intention de nous effrayer. Allons prendre des mesures.

wiens slot was verdelgd geworden door eenen troep soldaten die van Duitschland gekomen waren.

— Mijne burcht zou niet genomen worden, zegde de slotvoogd terwijl hij welgemoed op zijne versterkingsmuren sloeg.

— God verhoore u! mijn neef! — maar ik denk dat uwe wallen niet beter dan de mijne zouden wederstaan aan wat ik gehoord en gezien heb.

— En wat hebt gij gezien en gehoord, als het u belieft?

— De gansche hel, die tegen mijne woning losbrak. Verbeeld u, mijn neef, dat ik in de verte een licht zag, gelijk aan dat van den bliksem; dan hoorde ik een vreeselijk gerucht, eindelijk, zag ik mijne torens vallen de eene na de andere, zonder dat het mij mogelijk was te onderscheiden door welk middel dit vernielend werk plaats had.

De vijanden stonden op de omringende heuvels, wij konden hun geen enkelen schicht werpen; terwijl zij ons deden vallen, dood of schrikkelijk verminkt, van op een ongelooflijken afstand.

— Gij droomt, mijn neef, antwoordde slechts spotlachend, de twijfelachtige burchtvoogd.

— Ongelukkiglijk, ik droom niet, en ik zeg dat de burchten hunne regeering geeindigd hebben. Eertijds vocht men man tegen man; men was dapper, men zag zijnen vijand en de oorlog had iets grootsch. Maar nu, denk dus, dat men eenen man bereikt zonder dat hij zelfs u kunne zien...

Op het zelfde oogenblik, te midden den blauwen hemel, deed zich eene soort van donderslag hooren, die, met gedruis, in de echos van de bergen weergalmde.

— Hoor, daar zijn ze, zegde de neef verbleekende.

— 't Is een donderslag, zegde de slotvoogd met kalmte.

— Hoe is het mogelijk? de hemel is onbewolkt en helder als een meer.

— Dat heeft men nog gezien! antwoordde de kastelein, zonder de wenkbrauwen op te halen.

Eenige uren later, zagen de twee heeren, op de naburige bergen, vele soldaten die achter zich lange ijzeren buizen sleeften.

De burchtvoogd begon te lachen, als hij deze bereidselen zag, die hem op zulk eenen afstand belachelijk schenen.

Te vergeefs zullen zij de vijzen hunner springalen spannen; hunne steenen zullen nooit tot hier geraken, zegde hij, met zijne boogschutters schertsende.

Nauwelijks had hij deze woorden gesproken, of men hoorde nogmaals een weergalmend schot in de lucht; en ter zelfder tijde, vielen met het hoofd verbrijzeld, twee zijner knechten dood vóór zijne voeten.

Ik heb mij bedrogen, zegde de slotvoogd; hunne springalen zijn

Iru, kaj defendu nin kontraŭ ili.

Sed, ho! doloro! ho! furiozo! Fragmentoj el muregoj disrompiĝis sub la mortiganta atako de la nevidebla malamiko. Kun ĉia nova detruo kunvenis bruego timeginda, kaj la malfeliĉa barono kiu vidis siajn remparojn fali sed nenian soldaton proksime, kunigis la malmultajn pafarkistojn kiuj restis, kaj direktiĝis kun ili al la ĉefturo.

Tiam, li diris: almenaŭ, tie, ni estas en certeco.

Sed, ho ve! antaŭ la finiĝo de l' tago, kiel la aliaj cedis tiu lasta rifuĝo. Muregoj falis amase sub la bategoj de la detruigantaj kaj fajrigantaj ĵetaĵoj.

Vidante ĉiujn siajn soldatojn mortigitajn, sian kastelon fali parto post parto kaj lin mem grave vunditan, la malfeliĉa barono treniĝis ĝis la rando de la restaĵoj de sia alta turo; li disrompis furioze sian glavon, ĵetis ĝin al siaj kruelaj venkintoj kaj en la profundegaĵon forĵetis sin.

Tielmaniere estis detruita en provinco Luxembourg per la elpenso de l' pulvo, la unua fortika kastelo.

De tiu tempo, unu inter la muregoj de l' kastelo, sencese lasas flui sube, el fendeto, kelkajn gutojn da akvo tre pura kaj maldolĉegusta.

La loĝantoj de l' ĉirkaŭaĵo certigas ke la kastelo larmojn verŝas de l' tago de sia malvenko. Kaj estas pro tiu kredaĵo ke oni nomas la pecon muran kiu ankoraŭ staras: la ploranta ŝtonmurego.

Tradukis Fraŭlino DELFOSSE, el Bruselo.

Protektantaj abonantoj.

KVINA NOMARO.

Kapitano Pavlovsky, en Sostka. Ĉernigov. gub. Rusujo.
S^ro J. Delfour, Amiens, Francujo.
Subleŭtenanto F. Hela, Kongolando.

Deziras Korespondadi.

23. S^ro J. Delfour, Cenzuristo de la Liceo de Amiens (Somme, Francujo), per leteroj aŭ per ilustritaj poŝtkartoj kun ĉiuj Esperantistoj pri kelkaj objektoj ajn, sed precipe pri la edukado kaj instruado en ĉiuj fremdaj landoj.

24. S^ro Joseph Letenneur, Oficejestro en la financa Ministrejo, Delegito de la Franca Turista Klubo, 204, Boulevard Raspail, Paris (XIVe) Francujo, korespondados tre volonte kun geesperantistoj de ĉiuj landoj per leteroj kaj per ilustritaj aŭ ne poŝtkartoj. — Respondos je ĉiuj demandoj.

Mais, ô douleur! ô rage! Des fragments de murs volaient en éclats sous l'atteinte meurtière d'un ennemi invisible. Un vacarme horrible accompagnait chaque nouveau désastre et le pauvre baron qui voyait ses remparts tomber sans qu'un seul soldat se présentât, réunit le peu d'archers qui lui restaient, et se dirigea vers la tour centrale.

Il dit alors: ici, au moins, nous sommes en sûreté.

Mais hélas! avant la fin du jour, ce dernier refuge céda comme les autres. Les murs croulaient sous une masse de projectiles destructeurs et incendiaires.

Le malheureux baron, voyant son manoir tomber pièce à pièce, tous ses soldats morts et lui-même grièvement blessé, se traîna jusqu'au bord des débris de sa haute tour, brisa son épée avec rage et la jeta vers ses barbares vainqueurs, puis se précipita, la tête en avant, dans le gouffre.

Ainsi fut détruit dans le Luxembourg, au moyen de l'invention de la poudre, le premier château-fort.

Depuis lors, une des murailles de ce castel, vers sa partie inférieure, laisse continuellement couler par une fissure, quelques gouttes d'une eau très claire et d'un goût amer.

Les habitants des environs affirment que le château verse des larmes depuis le jour de sa défaite, et c'est cette croyance qui fait appeler le pan de mur encore debout: *la muraille qui pleure.*

D'après Adolphe SIRET,
poète et prosateur belge (1818-1884.)

machtig. Voor wat aangaat het gerucht dat zij maken, 't is ongetwijfeld met het doel ons te verschrikken.

Laat ons gaan en verdedigingsmaatregelen nemen.

Maar, ho wee! ho woede! afgebroken stukken van muren sprongen open onder den moorddadigen aanval van een onzichtbaren vijand. Een schrikkelijk getier vergezelde iedere nieuwe ramp; en de ongelukkige vrijheer, die zijne burchtwallen zag vallen, zonder dat een enkel soldaat verscheen, vereenigde de enkele boogschutters die hem bleven en ging naar den hoofdtoren.

Dan zegde hij: Hier ten minste, zijn wij veilig.

Maar, helaas, vóór het einde van den dag, werd die laatste schuilplaats zooals de andere verdelgd. De muren stortten in onder eenen regen van vernielende en brandstichtende werptuigen.

De ongelukkige vrijheer, die zijne burcht stuk voor stuk zag vallen, al zijne soldaten gedood en zich zelve gevaarlijk gekwetst, sleepte zich tot aan den boord der puinen van zijnen hoogen toren, brak zijnen degen met woede en wierp hem naar zijne wreede overwinnaars; dan stortte hij zich het hoofd voorwaarts in den afgrond neder.

Zoo werd in de provincie Luxemburg, de eerste burcht door de uitvinding van het buskruit verdelgd.

Sedert dien laat een der wallen van dat kasteel, door een scheurtje langs beneden, gedurig eenige druppels water vloeien dat klaar is en bitter van smaak.

De inwoners der omstreken beweeren, dat het kasteel sedert den dag der nederlaag, tranen stort, en het is deze meening die het nog rechtstaande stuk muur « De weenende muur » *doet noemen.*

Principaux Manuels en langue française.

en vente aux dépôts de la Maison Hachette & Cie *et chez* Spineux & Cie *à Bruxelles.*

Grammaire et exercices de la langue Internationale Esperanto par L. de Beaufront. — Prix 1.50 frc (port en plus.)
L'Esperanto en 10 leçons par Th. Cart et M. Pagnier. — Prix 0.75 (port en plus.)
Dictionnaire Esperanto-Français par L. de Beaufront. — Prix 1,50 (port en plus)
Vocabulaire Français-Esperanto par Th. Cart, M. Merckens et P. Berthelot. Prix 2.50 (port en plus.)

Nederlandsche Handboeken.

Bij den schrijver te Hilversum (Holland) — **Volledig Leerboek der opkomende wereldtaal Esperanto**, door Dreves Uitterdijck, Trompschool, Hilversum. — Prijs : fl : 1.50 (3.75 fr.) verzendingskosten daarboven.

Bij den drukker van *La Belga Sonorilo*, Nieuwe Wandeling, 4, Brugge : **Het Esperanto in tien lessen**, aan fr. 0,50.

La « *BELGA SONORILO* » acceptera des annonces à des prix très réduits dont on trouvera le tableau ci-dessous.

Ces annonces devront satisfaire aux conditions suivantes :

1° Etre rédigées exclusivement en Esperanto ;

2° Emaner de personnes s'engageant à correspondre en Esperanto ,

3° Les annonces doivent être prises pour une année entière.

1/16	de	page	annuellement	fr.	8.00
1/8	»	»	»	»	15.00
1/4	»	»	»	»	28.00
1/2	»	»	»	»	50.00

De « BELGA SONORILO » *aanveerdt aankondigingen aan zeer matige prijzen, van welke men hieronder de tabel vindt.*

Die aankondigingen moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° Opgesteld zijn uitsluitelijk in Esperanto ;

2° Gegeven zijn door personen die zich verplichten in Esperanto te schrijven ;

3° De aankondigingen moeten genomen worden voor een gansch jaar.

1/16	*bladz.*	*jaarlijks*	*fr.*	*8.00*
1/8	»	»	»	*15.00*
1/4	»	»	»	*28.00*
1/2	»	»	»	*50.00*

S° Pierre Nicot de Villemain

8, Avenue Masséna, NICE.

Deziras korespondadi Esperante pri la insignoj kaj la heraldika arto en ĉiuj landoj.

Interŝanĝas ankaŭ poŝtkartojn ilustritajn sed nur pri la militistaro kaj la milita maristaro de ĉiuj landoj.

Le Cartophile
MONATA BULTENO DE LA ILUSTRITA POŜTKARTO

ABONPAGOJ : Franclando. 2 frankoj jare. -- Alilandoj. 2,50 frankoj jare.

« **Le Cartophile** » informas la kolektantojn pri ĉiuj novaĵoj aperitaj dum la monato ; ĝi presas en ĉiu numero la nomaron de la interŝanĝantoj de la Du-Mondoj.

« **Le Cartophile** » enhavas de 16 ĝis 32 paĝojn ; ĝi estas la plej dokumenta kaj la plej bone informita el la tiaj ĵurnaloj. Oni sendos provan numeron al tiuj legantoj niaj, kiuj petos ĝin rekte al la Administracio.

5, Rue du Croissant, PARIS (IIe).

Esperantistoj !

Ni rekomendas la novan esperantan signeton por butontruo. Tiu eleganta steleto verda kostas nur 0.75 frankon ; pagante per Belgaj poŝtsignoj, oni devos sendi po 1,00 franko.

Sin turni al Sinjoro EMILE P. GASSE

71, Rue Michelet, LE HAVRE (Franclando).

LA REVUE POLYGLOTTE

REVUO POLIGLOTA POR LERNO KAJ PROPAGANDO DE LA FREMDAJ LINGVOJ

Eliras en la lingvoj franca, angla kaj germana la 5an kaj la 20an de ĉiu monato. — Kosto : jare 5 frankoj.

Sin turni al la Direktoro S° F. HERMANN

25, rue des Charbonniers, BRUXELLES (Nord).

The Cosmopolitan Correspondence Club

— INTERNACIA ORGANISMO —

Organo : « THE GLOBE TROTTER ».

Alvokas membrojn el ĉiuj landoj. — Pri pli detalaj informoj sin turni rekte al « *The Secretary of the C. C. C.* » Milwaukee. Wisconsin. U. S. A.

POŜTAJ KARTOJ

kun desegna titolo de la « *BELGA SONORILO* » riceveblaj de S° A.-J. Witteryck en Bruges.

Prezo de la cento : 1,25 franko.